

سر مقاله

رابطه دیپلماسی اقتصادی و دانش بنیان ها

امیر خداداد همدانی

محتصولات دانش بنیان براساس ارزش افزوده و پیچیدگی های حقوق مالکیت فکری از انحصار برخوردارند تاجاییکه با توجه به تکنولوژی های پیشرفته ای که در این محصولات به کار گرفته شده، کشورها اهمیت خاصی را برای اقتصاد دانش بنیان قائل هستند. در این بین با توجه به اینکه کالاهای دانش بنیان دارای ریسک سرمایه گذاری دربهره وری و همچنین مستعد و چه فراملی هستند، از این رو تعاملات بین المللی و طراحی یک دیپلماسی متناسب با این محصولات ضروری است. اول – گامی در تجاری سازی دانش بنیان‌ها؛ بسا توجه به اینکه در فناوری‌های نوینی همچون استارت‌آپ‌ها، کارخانه‌های نوآوری، پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و... مفاهیم جدیدی وجود دارد تا جاییکه، جوزف نای، سیاستمدار برجسته آمریکایی در سال ۲۰۰۴ از جمله مهم ترین کارکردهای دیپلماسی علمی را حل چالش‌های جهانی مرتبط با افزایش جمعیت، مسائل زیست محیطی، غذا، انرژی، منابع و فقر عنوان کرد که نیازمند همکاری‌های بین‌المللی هستند. در این بین در رویکرد تکنیکال، کاربردی و مسائل مرتبط با دانش بنیان‌ها، بازار و تجاری سازی از ابتدای تعریف کارکردهای دیپلماسی مد نظر بوده و فعالان بخش خصوصی و بنگاه‌های فناورانه نقش کلیدی را ایفا می کنند.

به عنوان نمونه داروهای بیولوژیکی، نازک ترین و قوی ترین گوشی‌های موبایل و ریزترین ذرات کاتالیستی نانو توسط شرکت‌های چندملیتی و با هدف فتح بازارهای دیگر کشورها تولید می شود و اقتصاد دانش بنیان با دیپلماسی اقتصادی آن کشورها رابطه ای تنگاتنگ دارد.

دوم – دیپلماسی عملیات محور؛ در حالیکه یکی از راه‌های برون رفت از فشارهای تحریم، توسعه صادرات غیر نفتی است، در این میان از اصلی ترین راهبردهای کلان، ورود شرکت‌های فنی و مهندسی چه در حوزه نرم افزار و سخت افزار و چه در حوزه خدمات فنی و مهندسی به بازارها، تعاملات مناسب منطقه‌ای و بین المللی است. البته از لحظه شروع مقدمات یک صادرات تا عملیاتی شدن آن ممکن است چند سال طول بکشد و نیاز به پایداری روابط سیاسی و بین المللی دارد و خوشبختانه بسترهای حقوقی این مهم فراهم است و در ماده ۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تاکید شده که: "وزارت امور خارجه موظف است ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی های سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد".

براساس این دو مقدمه پرا واضح است که همزمان با گسترش فرآیند جهانی شدن و وابستگی متقابل بین کشورها، اقتصاد تبدیل به عنصری تأثیرگذار در روابط کشورها با یکدیگر شد و دیپلماسی اقتصادی را که منبع از همکاری های اقتصادی به خصوص در زمینه فناوری‌های نو ظهور میان کشورهاست، دیپلماسی قرن بیست و یکم قلمداد می کنند.

اکنون با تاکید براین محورها، پیشنهادهایی برای افزایش اقتدار ملی و فتح بازارهای کشورهای دیگر برای محصولات دانش بنیان وطنی مطرح می شود.

یک – سامانه‌های آنلاین صادرات فناوری؛ برای توسعه مبادلات جهانی و در اولویت آنها، بازار کشورهای همسایه که ظرفیت توسعه تجاری سازی زیست‌بوم فناوری و نوآوری کشور را فراهم می کنند، سامانه آنلاین صادرات محصولات دانش بنیان می تواند این روند را تسهیل کرده و انگیزه بخش خصوصی را هم برای مشارکت در جهانی سازی محصولات دانش بنیان ایرانی دو چندان کند. البته معاونت علمی وفناوری ریاست جمهوری، اقداماتی را در همین رابطه، در دست انجام دارد و به نظر تسریع در این مهم، بیش از پیش مورد انتظار است.

دو – تعامل پایدار اقتصاد و سیاست خارجی؛ دستگاه سیاست خارجی و متصدیان شرکت‌های دانش بنیان در جهانی که تکنولوژی‌های اطلاعاتی ارتباطاتی از عوامل توسعه و گسترش نوآوری، خلاقیت، کارآفرینی و تیزهوشی در سطح اقتصادی و بازار ذکر شده و بیش از گذشته منابع حکمرانی خوب و توانمندبهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کشور محسوب می شوند، از جمله ملزومات توسعه صادرات فناوری‌های ایرانی هستند که روابط متناسب و همکاری‌های ثمر بخش این دو نهاد برای کشور حائز اهمیت است.

سه – آموزش پذیر بودن دیپلمات‌ها؛ دستگاه دیپلماسی اگر بتواند در کنار توجه به قدرت نفوذ منطقه‌ای و بین المللی، از نقش متخصصان، دانشمندان و کارآفرینان در تنظیم روابط دیپلماتیک، برای دستیابی بیشتر و بهتر به شبکه‌های اجتماعی، کمک به گسترش انقلاب اطلاعات و ارتباطات و بهره‌گیری از انواع بازیگران غیردولتی نظیر شرکت‌های خصوصی و دانش بنیان بهره مند شود، در دیپلماسی اقتصادی نهاد سیاست خارجی کشور، نقش آفرینی مناسبی داشته است.

چهار – پیوستن به معاهدات و موافقت نامه‌های منطقه‌ای؛ به منظور تسهیل و ساده سازی مقررات و فرآیندهای تجارت فرامرزی در حوزه صادرات محصولات دانش بنیان، پیوستن به اسناد بین المللی یکی از راهکارهاست که البته به طور نمونه ایران به‌عنوان یکی از اعضای کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در آسیا واقیانوسیه (اسکاپ)، موافقت نامه منطقه‌ای تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی در منطقه آسیا واقیانوسیه را امضا کرد و به‌عنوان پنجمین کشور بعد از ارمنستان، بنگلادش، کامبوج و چین، به این موافقت‌نامه پیوست و از ثمرات آن می توان به شکل گیری چارچوب‌های قانونی و فنی مؤثر و مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی روز دنیا در سیستم تجارت الکترونیکی کشور و ایجاد زمینه یسکان سازی مقررات تجاری در سطح بین‌المللی اشاره کرد.

سرانجام اینکه ایران اسلامی در سال «تولید» دانش بنیان، اشتغال آفرین»، براساس اعلام مدیر توسعه اکوسیستم صندوق نوآوری و شکوفایی توانسته از نزدیک به ۶ هزار و ۷۰۰ شرکت دانش بنیان، تقریبا ۴۰۰ شرکت را وارد حوزه صادرات و در شاخه‌های مختلف از دارو گرفته تا فناوری اطلاعات، شرکت‌های اروپایی و آمریکایی را متعجب و دارای رقیب جدی کند، اما برای چند برابر شدن صادرات محصولات دانش بنیان تلاش دو محور دانش بنیان‌ها و دیپلمات‌ها لازم به نظر می‌رسد. / مدرس دانشگاه و حقوق‌دان فناوری های نوین

در گفت‌وگوی **سایت** با نایب رییس کمیسیون انرژی مجلس بررسی شد

مقصر عدم اجرایی کردن سیاست بهینه‌سازی مصرف گاز کیست؟

طی هفته اخیر و ورود سسامانه‌های بارشی و سرمای شدید در سطح کشور، مصرف گاز به خصوص در کلان شهرهای کشور رو به فزونی رفت، تا جایی که طبق آمار، بیشترین مصرف گاز در تهران به مناطق شمالی شهر مربوط می‌شد. در نتیجه میزان گازرسانی به مناطق شمالی و شمال شرق کشور کم شد که البته این یکی از دلایل افت یا قطعی گاز در این مناطق بود. همه این‌ها به کنار، بحث عدم اطلاع‌رسانی‌های به موقع و تصمیمات به شدت متغیر که نشان از ناتوانی مسئولان...

اصل ۴۴ قانون اساسی در محاق؛ **سایت** تحلیل می‌کند

دو عصیان بزرگ بی توجهی به اقتصاد در یامحور

۴

به نقل از آمار

مبلغی، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس در گفت‌وگو با **سایت** می‌گوید

تولید قوی تر باشد، حال اقتصاد و معیشت بهتر خواهد بود

۲

اولین حضور در قاره آمریکا

ناو گروه نیروی دریایی ارتش به برزیل می رود

۵

رئیس سازمان امور دانشجویان دانشگاه‌های علوم دریایی می‌تواند موتور محرک اقتصاد دریای باشد

۵

وزیر صنعت، تجارت و انرژی منطقه آستراخان روسیه

منطقه خزر دارای گردش تجاری پایدار با ایران است

۴

مدیر مسئول روزنامه **سایت** جهاد تبیین همه شمول و همه سونگراست

با افتخار حامی رسانه‌ای جامعه کشتیرانی ایران هستیم

۵

انتقاد رئیس اتاق ایران از توقف تولید به دلیل چالش انرژی

تولید نباید قربانی بحران انرژی شود

شاعفی از تسلسل مشکلات در بخش تولید در سال‌های گذشته سخن گفت و توضیح داد: آنچه امروز به‌عنوان «بحران» در بخش انرژی اعلام می‌شود، در سال‌های گذشته هم گریبان گیر بخش‌های مختلف بوده و در آن مقاطع هم صنایع و بنگاه‌های تولیدی ما تاوانش را پرداختند و گرچه منطق حکم می‌کرد که از پس آن چالش‌ها، تدبیری هم اتخاذ شود؛ اما با همان نگاه که مشکلات امروز را به فردا حواله می‌کند. در حال حاضر بحران‌ها و مشکلات جدی تری را شاهدیم. نگرانیم که توانی برای بخش تولید ما باقی نماند.

او تأکید کرد: ما هم اذعان داریم که تأمین انرژی بخش خانگی در فصل سرد، یک ضرورت مهم است؛ اما مدیریت انرژی نباید به معنای قطع فعالیت بخش‌های مولد و تخصیص برق و گاز آن به سایر حوزه‌ها تلقی شود. از همین حالا باید برای سال آینده و سنوات پیش‌رو، اقدامات لازم انجام بگیرد تا این اتفاقات تلخ تکرار نشود. شاعفی یادآور شد: بخش خصوصی درخواست رعایت قوانین مصوب کشور را دارد و این مطالبه‌ای به‌حق است. طبق ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، در زمان کمبود انرژی، قطع برق و گاز واحدهای تولیدی نباید در اولویت قرار بگیرد و در صورت ایجاد ضرورت برای اتخاذ چنین تدبیری، می‌بایست نحوه جبران خسارت این قطعی‌ها و کمبودها برای واحدهای تولیدی و صنعتی پیش‌بینی و سپس پرداخت شود.

او با اشاره به تعطیلی حدوداً ۱۰ روزه صنایع در خراسان رضوی به‌واسطه تشدید بحران گاز و برق، گفت: بنگاه‌های اقتصادی این استان با وجود چالشی که متحمل شده‌اند؛ باید مالیات، بیمه، حقوق کارکنان و خسارت مشتریان خود را نیز متقبل شوند. درخواست صریح ما، احتساب و جبران خسارت‌های وارده به این بخش در کمترین زمان ممکن است. این در اصطلاح جبران مافات (به همان روالی که در قانون تأکید شده) باید به‌موقع انجام بگیرد تا حکم «نوشداروی بعد از مرگ سهراب» را پیدا نکند.

سایت روزنامه اقتصاد سرآمد: Eghtesadsaramad.ir

سامانه پیام کوتاه روزنامه اقتصاد سرآمد: ۱۰۰۰۰۳۰

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با انتقاد از توقف تولید به دلیل چالش انرژی، گفت: خسارتی که بنگاه‌های تولیدی بر اثر برخی تصمیمات مخل محیط کسب و کار متحمل می‌شوند، تولید را تضعیف می‌کند و اثرات سوء آن بر معیشت مردم در آینده بروز خواهد کرد. غلامحسین شافعی گفت: توسعه اقتصادی از مسیر فعالیت مؤثر در بخش مولد محقق می‌شود و دستیابی به چنین امری نیز در سایه حمایت واقعی و اصولی از این حوزه ممکن خواهد شد. پیش‌بینانی از تولید نه در شعار، بلکه در عمل می‌تواند گره‌گشای بخش قابل توجهی از معضلات موجود باشد.

وی در پنجاهمین نشست هیأت نمایندگان اتاق مشهد، با اشاره به تعطیلی گسترده صنایع در روزهای اخیر به دلیل چالش انرژی و اولویت گرفتن سایر بخش‌ها در تخصیص گاز و برق، افزود: بنگاه‌های اقتصادی مولد و حوزه‌های صنعتی که بنیان اقتصاد و معیشت جامعه به آن‌ها وابسته است، نباید اولین قربانیان بحران در بخش تأمین و تخصیص انرژی و ناکارآمدی‌های مدیریتی در پیش‌بینی این چالش‌ها باشند. او تأکید کرد: سال‌هاست که در خصوص نیازهای زیرساختی تولید و موانع کوچک و بحران‌های بزرگ برای فعالان این حوزه هشدار داده می‌شود؛ اما دریغ از آن اقدام اساسی و بنیادین که این نگرانی‌ها را مرتفع سازد و از تکرار هر ساله قطعی یا محدودیت مصرف انرژی برای صنایع، جلوگیری کند.

شاعفی بیان اینکه موضوع ایجاد محدودیت یا حتی قطع برق در تابستان و تکرار همین بحث برای گاز در زمستان، صنایع را با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد کرد، گفت: جبران خسارت‌های ناشی از توقف خطوط تولید، عدم ایفای تعهدات در قبال مشتریان داخلی و خارجی و تضعیف حوزه صادرات، اغلب به‌سادگی امکان‌پذیر نیست و عملاً شاهدیم که با تداوم و تکرار این وضعیت در سال‌های اخیر، بدنه بخش تولید و بنگاه‌های اقتصادی ما تضعیف شده و گریز سرمایه به‌هم خورده است. او ادامه داد: این ابهام جدی برای فعالان اقتصادی وجود دارد که به تناسب ادعاها یا سخنانی که در خصوص حمایت از تولید عنوان می‌شود، درجه و اعتبار این بخش در عمل، نزد متولیان امر چه میزان است که نه‌عزمی برای اصلاح این وضع وجود دارد و نه اراده‌ای برای جبران خسارت‌ها؟ به‌واقع اگر حمایت از تولید در اولویت برنامه‌های اقتصادی است، نباید برای چندمین سال پیاپی، چراغ صنعت به‌خاطر کمبود برق خاموش و یا خط تولید به‌واسطه بحران گاز، از مدار فعالیت خارج می‌شد.

بخش خصوصی، خواستار اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار است رئیس اتاق ایران در بخش دیگری از اظهارات خود، گفت: بارها عنوان‌شده که کشور نیازمند افزایش سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه خارجی و حتی ممانعت از گریز سرمایه‌هاست؛ اما آیا آنچه در عمل رخ می‌دهد، خلاف این هدف‌گذاری‌ها نیست؟ شافعی افزود: به‌دفعات از اهمیت معیشت مردم، از ارتقای سطح رفاه عمومی و افزایش اشتغال سخن به میان آورده شده؛ اما آیا بخش مولد که رابطه مستقیمی با این موضوعات دارد، آن توجه و حمایت لازم را دریافت می‌کند؟ خسارتی که بنگاه‌های تولیدی ما امروز بر اثر برخی تصمیمات مخل محیط کسب و کار متحمل می‌شوند، در آینده بر معیشت مردم اثرات سوء باقی خواهد گذاشت.

سایت